

Đắk Lắk

Cuối tuần

NĂM THỨ NHẤT
SỐ: 149 - Bộ mới
(Số cũ: 8038)
Ngày 21/12/2025

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, P. Buon Ma Thuột
Điện thoại: 0262.3852383 - Fax: 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

ĐƯA NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ TỈNH LẦN THỨ I VÀO CUỘC SỐNG

Người lính và BÀI CA BẤT TỬ

TRANG 2

Cán bộ, chiến sĩ bộ đội biên phòng nỗ lực thi công để trước Tết Nguyên đán người dân vùng lũ có nhà ở, ổn định cuộc sống. Ảnh: Ngọc Lân

Rộn ràng mùa thu hoạch cà phê

Tại Đắk Lắk, mùa này cà phê đang chín đỏ khắp vườn rẫy, núi đồi. Bà con các buôn làng rộn rã thu hoạch. Mùa thu hoạch năm nay, người trồng cà phê gặp khó khăn do thời tiết bất lợi, khó tìm nhân công; song bù lại, giá cà phê ở mức cao nên các chủ vườn rất phấn khởi.

▶ TRANG 12

Bộ đội Vùng 4 Hải quân xây nhà
cho người dân xã Hòa Xuân.
Ảnh: Xuân Quốc

Lê Đức Dục

Về những nơi bị thiệt hại nặng nề do bão lũ ở Đắc Lắc, có thể thấy điều còn ở lại không chỉ là bùn lầy, những bức tường sập, những mái nhà bị cuốn trôi mà còn là khoảng trống mệnh mang của người dân trước một cái Tết đang đến rất gần. Và những người lính vừa vật lộn cứu dân qua lũ dữ, nay lại tăng tốc từng ngày chạy đua với thời gian, với rét mưa cuối mùa để dựng lại mái nhà cho dân kịp đón Tết Bình Ngộ. Những người lính - những anh Bộ đội Cụ Hồ đang vào trận với “Chiến dịch Quang Trung” thần tốc dựng mới và tu sửa hàng nghìn căn nhà cho dân.

Lại nhớ, cũng vào tầm này năm ngoái (tháng 12/2024), khi đến thôn Làng Nủ (xã Phúc Khánh, tỉnh Lào Cai) - ngôi làng bị thiệt hại nặng nề do cơn bão Yagi, chúng tôi thấy hình ảnh hàng nghìn cán bộ, chiến sĩ các lực lượng vũ trang lặn lội suốt hàng tháng trời giữa bãi bùn đất đá rộng hàng trăm héc ta để tìm kiếm các nạn nhân mất tích. Vừa tìm kiếm, vừa khẩn cấp xây một ngôi làng mới - gọi là khu tái định cư - mà những người thợ xây dựng cũng chính là những người lính Binh đoàn 12 (Tổng Công ty Xây dựng Trường Sơn, Bộ Quốc phòng). Các cán bộ, chiến sĩ đã làm thông ca thông tắm bất chấp mưa nắng và chỉ trong 3 tháng đã tạo dựng một ngôi làng mới

Cán bộ, chiến sĩ Trung đoàn 584 xây nhà cho người dân vùng lũ Hòa Thịnh. Ảnh: Trung Hải

đẹp như một khu du lịch. Khu tái định cư Làng Nủ với 40 ngôi nhà sàn được xây đúng với lối kiến trúc người Thái nhưng đẹp và tiện nghi hơn, mỗi ngôi nhà như một biệt thự quây quần và gần gũi. Nhìn khu làng mà mỗi ngôi nhà như muốn choàng vai ngôi nhà bên cạnh, để nén lại niềm đau và hướng về ngày sau tươi mới. Ngôi làng đã khánh thành vào dịp kỷ niệm 80 năm Ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam (22/12/1944 - 22/12/2024). Câu chuyện của người lính ở Làng Nủ

năm ngoái hay câu chuyện những người lính đang xây nhà cho dân ở các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ hôm nay cũng là một cam kết tận tụy trong khúc ca người lính “Vì nhân dân quên mình”. Khi nhìn những bóng áo lính về với dân lúc gian nan hoạn nạn, bao giờ trong tôi cũng vang vọng bài hát ấy, giữa Trường Sa. Trong nhiều chuyến ra Trường Sa và thêm lực địa Tổ quốc, bài hát khi chia tay của những người lính luôn là ca khúc “Vì nhân dân quên mình”

của nhạc sĩ Doãn Quang Khải (một sĩ quan của Trung đoàn Tây Tiến bất hủ). Còn nhớ gần 20 năm trước, chúng tôi tạm biệt đảo Sinh Tồn Đông khi trời đã sập tối, chiếc xuồng chở anh em phóng viên và các cô văn công rời đảo cuối cùng. Những chiến sĩ quyền luyến đứng ở bến thuyền đưa tay vẫy và đột nhiên một chiến sĩ cất cao tiếng hát: “Vì nhân dân quên mình, vì nhân dân hy sinh, anh em ơi vì nhân dân quên mình...”. Cả mấy chục người lính hòa giọng

hát vang, như một tuyên thệ của người lính trước Tổ quốc, trước Nhân dân. Chưa có cuộc chia tay nào khiến chúng tôi xúc động bất ngờ đến thế! Những người lính cứ cười tươi và hát vang rang lồng ngực, át cả sóng gió biển khơi, còn chúng tôi ai cũng nước mắt giàn giụa! Còn có thời khắc nào để có thể nghe bài hát ấy xao động lòng người được như thế? Thấm thía dữ dội như thế? Câu hát mang lời thề quyết tử của người lính Vệ quốc thuở mù nan áo trấn thủ giữa rừng xanh, đi suốt cuộc trường chinh cho đến ngày toàn thắng và cho đến hôm nay, câu hát như lời thề bất tử ấy vẫn hiên ngang vang lên trên đại dương sóng gió. Sau chuyến đi ấy, chúng tôi may mắn có thêm nhiều lần ra Trường Sa nữa, mà cứ mỗi lần chiếc thuyền CQ nổ máy đưa chúng tôi về lại con tàu lớn buông neo ngoài kia thì tiếng hát của những người lính trên đảo dường như cứ đập dồn âm vọng mãi trên nhấp nhô sóng biển! Và hôm nay, nhìn hình ảnh những người lính lấm lem bùn đất hồ vữa, mồ hôi thấm đầm lưng áo dù trời đang mưa lạnh, tận tụy khẩn trương xây lại mái ấm cho dân, bất giác tôi lại nghe vang lên tuyên thệ của anh Bộ đội Cụ Hồ trong bài ca bất tử: “Vì nhân dân quên mình, vì nhân dân hy sinh, anh em ơi vì nhân dân quên mình...”

Những ngôi nhà ấm tình QUÂN - DÂN

Ngọc Lân - Trung Hải - Quang Hùng

K hí thế xây dựng khẩn trương, quyết liệt đang diễn ra tại hầu khắp các địa phương phía Đông của tỉnh, nơi lực lượng vũ trang đang ngày đêm thực hiện Chiến dịch Quang Trung thần tốc tái thiết nhà ở cho đồng bào bị thiệt hại do mưa lũ...

“Ngôi nhà trong mơ”

Với tinh thần “về với dân nhanh nhất, dựng lại nhà sớm nhất”, nhiệm vụ hỗ trợ nhân dân khắc phục hậu quả thiên tai nhanh chóng trở thành mệnh lệnh hành động của từng cán bộ, chiến sĩ. Hình ảnh những người lính dầm mình trong bùn lầy, làm việc xuyên trưa, xuyên đêm để chuyển từng viên gạch, dựng từng bức tường đã trở thành minh chứng sinh động cho tình quân - dân gắn bó keo sơn.

Tại khu phố Phú Hiệp 1, phường Hòa Hiệp, cán bộ, chiến sĩ Trung đoàn Bộ binh 888 (Bộ CHQS tỉnh Đắk Lắk) đang chạy đua với thời gian xây tường, dựng cốt pha, cốt thép để gấp rút đổ bê tông gác lửng cho căn nhà của hộ bà Trương Thị Thiệu và hộ ông Lê Châu. Quyết tâm bàn giao nhà cho người dân trước ngày 15/1/2026, phương châm “làm tới đâu gọn, sạch tới đó, bảo đảm chất lượng, hiệu quả” được bộ đội quán triệt và thực hiện nghiêm túc trong suốt quá trình thi công.

Cùng khí thế ấy, Trung đoàn Bộ binh 584 được giao nhiệm vụ xây dựng hai căn nhà tại thôn Phú Diễn Trong, xã Hòa Thịnh. Để thuận lợi triển khai nhiệm vụ, đơn vị mượn tạm nhà dân gần công trường làm nơi nghỉ ngơi. Tranh thủ từng giờ nắng

hiếm hoi, cán bộ, chiến sĩ miệt mài thi công với quyết tâm “thần tốc, chất lượng, an toàn, vượt tiến độ”. Gia đình ông Lê Tấn Cẩm (SN 1949), một trong những hộ bị lũ cuốn sập hoàn toàn nhà cửa, không giấu được xúc động khi chứng kiến bộ đội làm việc không kể ngày đêm để dựng lại mái ấm cho gia đình mình. “Thấy các cháu bộ đội làm tới trưa mới nghỉ ăn vội, ban đêm còn rọi đèn làm tiếp cho kịp tiến độ, tôi thương và biết ơn lắm. Nhờ bộ đội mà gia đình tôi sắp có nhà mới để ở”, ông Cẩm chia sẻ.

Ngôi nhà của gia đình ông Trần Thế Lâm (cũng ở khu phố Phú Hiệp 1, phường Hòa Hiệp) cũng đang được lực lượng Bộ đội Biên phòng tỉnh dần hoàn thiện. Ngôi nhà cũ xây từ năm 2003 gia đình ông Lâm sau cơn lũ dữ chỉ còn lại một đống gạch vụn, với công việc làm thuê sống qua ngày, ông từng nghĩ, nếu không có phép màu, nếu không “trúng số” thì chắc cả đời cũng không thể làm lại nhà. Vì thế, khi được thông báo Bộ đội Biên phòng tỉnh hỗ trợ xây nhà, ông Lâm đã

Cán bộ, chiến sĩ Bộ đội Biên phòng nỗ lực thi công để hoàn thiện các ngôi nhà trước Tết Nguyên đán. Ảnh: N. Lân

gọi đó là “căn nhà trong mơ”. Căn nhà mới được xây dựng trên nền cũ, diện tích 44 m², con đường vào nhỏ hẹp, sau mưa lũ lầy lội, xe chở vật liệu không thể vào, cán bộ, chiến sĩ Bộ đội Biên phòng phải dùng xe rùa, vận chuyển từng chuyến gạch, từng bao đất, bao xi măng bằng tay.

Không khí thi công khẩn trương cũng đang diễn ra tại các công trình ở xã Hòa Thịnh. Hơn 20 giờ tối 15/12/2025, khi nhiều người dân đã nghỉ ngơi, các tổ xây dựng của Ban Chỉ huy phòng thủ khu vực 5 - Dray Bhang (Bộ CHQS tỉnh) vẫn miệt mài làm việc dưới ánh đèn, đẩy nhanh tiến độ xây dựng hai căn nhà cho hộ ông Tạ Ngọc Kỳ (74 tuổi) và hộ bà Nguyễn Thị Chúng (56 tuổi) ở thôn Mỹ Hòa, xã Hòa Thịnh.

Trong không gian làng quê yên tĩnh, tiếng máy trộn vữa, tiếng cuộc xềng hòa cùng lời

động viên nhau của những người lính tạo nên âm thanh ấm áp giữa gian khó. Sau hơn hai tuần triển khai, nhiều căn nhà đã hoàn thành phần tường, một số đã được đổ bê tông gác lửng, một thiết kế sáng tạo để bảo vệ tài sản và tính mạng người dân trước những đợt lũ bất thường. Đây là điểm đặc biệt về thiết kế, chất lượng, thể hiện sự tính toán lâu dài, chu đáo. Ông Phương Văn Lành, Bí thư Đảng ủy xã Hòa Thịnh, người thường xuyên có mặt tại các điểm thi công để động viên cán bộ, chiến sĩ và kiểm tra tiến độ, chất lượng xây dựng nhà cho nhân dân địa phương ghi nhận: “Những căn nhà kiên cố, to đẹp, khang trang đang dần hiện hữu bởi công sức và bàn tay khéo léo của Bộ đội Cụ Hồ”.

Khi bộ đội về làng...

Hơn nửa tháng qua, bà con vùng phía Đông tỉnh Đắk Lắk đã đón hàng nghìn cán bộ, chiến sĩ bộ đội, công an về làng để giúp sửa chữa, xây dựng lại nhà sau mưa lũ. Nhiều gia đình sẵn sàng nhường phòng, nhường chỗ ở cho bộ đội. Bữa ăn gia đình vì thế rộn ràng hơn, ấm áp hơn khi có thêm những “người con” áo lính cùng bên mâm cơm, cùng sẻ chia từng câu chuyện.

Tại nhà cụ Lữ ở khu phố Phú Lương, phường Đông Hòa không khí nhộn nhịp hơn hẳn. Gần 20 cán bộ, chiến sĩ Bộ Tham mưu Quân

khu 5 đã ở cùng cụ Lữ nhiều ngày qua. Căn nhà vốn lặng lẽ nay trở nên rộn ràng, ấm áp. Cụ Lữ không giấu được niềm vui: “Bà ở một mình buồn lắm nên khi các cháu bộ đội về đây bà rất vui. Buổi sáng, bộ đội dọn dẹp sạch sẽ, rồi mới đi làm. Mỗi buổi làm về cùng ăn chung. Các cháu còn sửa nhà, xây nhà giúp bà con tránh gió, tránh bão!”.

Để thuận lợi cho công tác giúp dân sửa chữa, xây dựng nhà mới, hàng nghìn cán bộ, chiến sĩ ăn ở tại thực địa, sinh hoạt trong điều kiện dã ngoại. Nhiều tổ công tác ăn, ở cùng dân hoặc tại trụ sở thôn, khu phố. Bếp nhà dân được bố trí làm nơi nấu ăn cho bộ đội. Bữa tối của mỗi gia đình vì thế thêm rộn ràng, những người lính trở thành người thân trong nhà. Thượng úy Nguyễn Xuân Trí, Tiểu đoàn 78, Bộ Tham mưu Quân khu 5 cho biết: “Trong những ngày thực hiện nhiệm vụ tại đây, bà con xung quanh luôn tạo điều kiện giúp đỡ chúng tôi. Có lúc bà con mang rau, củ, quả đến tặng, làm cho bữa ăn của chiến sĩ thêm đầy đủ. Khi thiếu vật dụng sinh hoạt, bà con sẵn lòng cho mượn. Ai cũng xem chúng tôi như người thân trong gia đình”.

Từ những ngôi nhà được dựng lại sau lũ, nghĩa tình quân - dân tiếp tục được bồi đắp, lan tỏa và đong đầy, trở thành điểm tựa vững chắc để bà con vùng lũ sớm ổn định cuộc sống, vững tin bước tiếp sau thiên tai.

Bộ đội và nhân dân quây quần trong bữa cơm. Ảnh: Q. Hùng

Tập thể giáo viên Trường THPT Buon Ma Thuot. Ảnh: Nhà trường cung cấp

CHÀO MỪNG 70 NĂM THÀNH LẬP TRƯỜNG THPT BUON MA THUOT (1955 - 2025)

XÂY TƯỜNG LẠI cho nhiều thế hệ

Nguyễn Thị Xuân Hương

Hiệu trưởng Trường THPT Buon Ma Thuot

Trong suốt 70 năm hình thành và phát triển, Trường THPT Buon Ma Thuot (57 Bà Triệu, phường Buon Ma Thuot) đã giáo dục nhiều thế hệ học sinh trưởng thành, trở thành người có trí đức, có nhiều đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và phát triển quê hương, đất nước.

Trường THPT Buon Ma Thuot được thành lập năm 1955 trên cơ sở hợp nhất của hai cơ sở giáo dục: Trung học Nguyễn Trường Tộ và Trung học Y Jut, tên gọi ban đầu là Trường Trung học Ban Mê Thuot, sau đó đổi thành Trung học Tổng hợp Ban Mê Thuot. Đây là một trong những ngôi trường tiên phong thực hiện mô hình giáo dục tổng hợp tại miền Nam, đồng thời là nơi khởi nguồn của chương trình giáo dục Pháp trên vùng đất Tây Nguyên. Những viên gạch đầu tiên ấy đã đặt nền móng cho một môi trường giáo dục nhân văn, tiến bộ - nơi tri thức và lòng nhân ái luôn song hành, nơi mỗi học sinh được dẫn dắt để trưởng thành, có trách nhiệm với cộng đồng.

Trong hồi ức của nhiều thế hệ giáo viên và học sinh, Trường THPT Buon Ma Thuot là nơi giáo dục, đào tạo nghề nghiệp chất

Giáo viên và học sinh tại Phòng thực hành giáo dục STEM, Trường THPT Buon Ma Thuot. Ảnh: Thanh Xuân

lượng cao, tạo nguồn lực chất lượng cho địa phương. Dù ở thời kỳ nào, điều bền vững nhất mà thầy và trò Trường THPT Buon Ma Thuot luôn gìn giữ là tinh thần nghĩa tình - đoàn kết - hiếu học. Với các thế hệ giáo viên, học sinh nhà trường, lời dạy thiêng liêng của Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Đền Hùng: "Các Vua Hùng đã có công dựng nước, Bác cháu ta phải cùng nhau giữ lấy nước" không chỉ khơi gợi lòng tự hào dân tộc mà đã trở thành ngọn lửa

truyền thống nuôi dưỡng tâm hồn.

Trên hành trình 70 năm ấy, Trường THPT Buon Ma Thuot đã được Chủ tịch nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Ba, Huân chương Lao động hạng Hai; Thủ tướng Chính phủ tặng Cờ thi đua xuất sắc; Bộ Giáo dục và Đào tạo, Tỉnh ủy, UBND tỉnh khen thưởng vì có nhiều đóng góp cho sự nghiệp phát triển giáo dục và đào tạo... Học sinh của trường gặt hái nhiều thành tích

trong các kỳ thi chọn học sinh giỏi THPT quốc gia, các cuộc thi khoa học kỹ thuật, khởi nghiệp...

Trường THPT Buon Ma Thuot hiện có 45 phòng học với hệ thống các phòng chức năng, nhà thi đấu, sân bóng chuyền, sân bóng rổ, sân tennis... được xây dựng khang trang, đáp ứng yêu cầu dạy và học. Tổng số cán bộ, giáo viên và nhân viên của trường hiện nay là 102 người, trong đó Ban Giám hiệu 3 người, giáo viên 92 người, nhân viên

7 người; 100% cán bộ, giáo viên có trình độ đạt chuẩn, 40/95 cán bộ, giáo viên có trình độ trên chuẩn. Năm học 2025 - 2026, Trường THPT Buon Ma Thuot có 1.653 học sinh theo học với 39 lớp thuộc 3 khối 10, 11 và 12.

Viết tiếp truyền thống tốt đẹp, với mục tiêu "Gieo mầm tri thức - nuôi dưỡng nhân tâm - kiến tạo tương lai", Trường THPT Buon Ma Thuot đang hướng tới hình ảnh một ngôi trường hiện đại - thông minh - hạnh phúc, nơi thầy cô luôn nỗ lực "gieo yêu thương - gặt tri thức" bằng tình yêu nghề và năng lực sư phạm vững vàng; học sinh được phát triển toàn diện, tự tin hội nhập quốc tế; mỗi phòng học, góc sân xanh đều là nơi nuôi dưỡng ý tưởng, ước mơ; văn hóa học đường được xây dựng trên nền tảng đạo đức, nhân văn, tôn trọng và sẻ chia.

Thực hiện Nghị quyết 71 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo, Trường THPT Buon Ma Thuot tiếp tục đổi mới công tác quản trị trường học; nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, giáo viên; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo (AI) trong dạy học và quản lý; chú trọng giáo dục tư tưởng, truyền thống, đạo đức, thể chất, thẩm mỹ...

Tại Nhà văn hóa cộng đồng buôn M'liêng, đông đảo người dân có mặt từ sớm để chứng kiến nghi lễ mừng thọ cụ ông Y Mang Ênuôl (71 tuổi) và cụ bà H Ngổn Bkrông (68 tuổi). Trong không gian đậm chất truyền thống của người M'nông, nghi lễ được mở đầu bằng màn đón tiếp khách thông qua nhịp chiêng ngân của các nghệ nhân trong buôn. Theo Bí thư Chi bộ buôn M'liêng Y Poan Bkrông, công chiêng được buôn duy trì thường xuyên. Người M'nông R'lăm tại đây chủ yếu sử dụng hai loại là chiêng Knah và chiêng Ba, được gọi chung trong tiếng M'nông là Goong Pêt. Công chiêng là một phần không thể tách rời khỏi đời sống tâm linh và văn hóa cộng đồng của người M'nông. Nó được xem là linh hồn của các nghi lễ, là phương tiện giao tiếp với Yang (thần linh) và tổ tiên, đồng thời là cầu nối để các thế hệ trong buôn làng gắn kết với nhau.

Sau màn chào đón khách, thầy cúng sẽ lấy một chiếc sừng, ống tre chứa đầy rượu cần để mời thần linh. Dưới gốc cây đa hơn 200 năm tuổi, các nghi thức mời Yang được thầy cúng tái hiện sinh động, mở đầu cho chuỗi nghi lễ quan trọng.

Theo thầy cúng Y Thi Du, mừng thọ là một nghi lễ được thực hiện theo nhiều bước cúng khấn trang trọng. Trước hết, cúng mời các vị thần linh (thần sông, thần núi, thần cây...) về với gia đình, phù hộ cho ông bà, tổ tiên. Sau đó, thầy cúng sẽ dùng rượu cần dâng lên bộ chiêng và bộ trống da trâu; tiếp đến là phần nghi thức cúng Yang, tổ tiên và phần quan trọng nhất của buổi lễ là nghi thức mừng sức khỏe của người được mừng thọ; cuối cùng con cháu tặng quà cho người được mừng thọ và giao lưu rượu cần, múa xoang.

Trước kia, theo tục lệ, lễ mừng thọ cha mẹ thường do người con gái cả trong nhà đứng ra tổ chức. Ngày nay, để

thể hiện lòng hiếu thảo, tất cả con cái đều có thể cùng nhau tổ chức lễ mừng thọ cho cha mẹ mình. Buổi lễ thường được tổ chức sau khi đã kết thúc mùa nương rẫy, khoảng cuối tháng 12 (âm lịch) đến mùa hoa Pơ Lang nở, khi mọi công việc đồng áng đã thu xếp ổn thỏa.

Lễ vật chuẩn bị cho nghi lễ gồm rượu cần, bắt buộc phải có 3 hoặc 5 ché rượu Rlung (một loại rượu quý, ngon và có giá trị); vật hiến sinh là một con trâu, bò hoặc một con heo lớn chừng 70 kg trở lên; các món ăn truyền thống như xôi, thịt và các vật phẩm

khác. Lễ vật phụ thuộc vào điều kiện kinh tế của gia đình, nếu gia đình giàu có hơn, họ có thể dùng trâu hoặc bò để cúng mừng thọ.

Ông Y Mang Ênuôl, người cao tuổi được vinh dự chọn để tổ chức lễ mừng thọ trong đợt phục dựng lần này tại buôn M'liêng không giấu được sự xúc động: "Tôi đã hơn 70 tuổi rồi, được chọn để làm nghi lễ phục dựng lễ mừng thọ lần này, đối với tôi và cả gia đình là một niềm vinh dự lớn lao. Đây không chỉ là lễ mừng thọ cho hai vợ chồng, mà còn là cơ hội để con cháu và bà con trong buôn được chứng kiến

và hiểu rõ hơn về phong tục truyền thống quý báu của cha ông".

Bí thư Chi bộ buôn M'liêng Y Poan Bkrông cho biết, buôn M'liêng có 245 hộ, hơn 1.000 nhân khẩu, trong đó người M'nông chiếm hơn 70%. Những năm qua, người dân nơi đây đã nỗ lực gìn giữ và tái hiện nhiều nghi lễ truyền thống quan trọng, tạo nên sự sống động trong sinh hoạt cộng đồng. Đơn cử như các lễ mừng nhà mới, cúng sức khỏe, cúng bến nước, cúng thần linh và lễ mừng thọ.

Lễ mừng thọ được tổ chức cho các cụ từ 70 tuổi trở lên là nghi lễ thể hiện lòng tôn vinh và biết ơn sâu sắc của con cháu đối với công ơn sinh thành, dưỡng dục của ông bà, cha mẹ. Đây không chỉ là dịp cầu chúc sức khỏe mà còn là cơ hội để gắn kết gia đình và củng cố tinh thần cộng đồng người M'nông.

Ông Nguyễn Trọng Biết, Phó Chủ tịch UBND xã Đắk Liêng nhấn mạnh: "Việc phục dựng nghi lễ là hoạt động giúp địa phương bảo tồn các nghi lễ truyền thống. Đồng thời, đây là cơ hội quý báu để tạo điều kiện cho cộng đồng dân cư được tham gia và tiếp tục phát huy bản sắc văn hóa tốt đẹp của dân tộc mình. Qua hoạt động này, địa phương mong muốn góp phần nâng cao nhận thức của thế hệ trẻ về giá trị văn hóa truyền thống; tạo môi trường kết nối, giao lưu và quảng bá hình ảnh văn hóa đặc sắc của các dân tộc tại xã Đắk Liêng nói riêng, tỉnh Đắk Lắk nói chung, thu hút sự quan tâm của du khách và các nhà nghiên cứu văn hóa".

Thầy cúng đeo vòng tay may mắn cho cụ ông, cụ bà được mừng thọ.
Ảnh: H. Tuyết

Lễ mừng thọ người M'nông vừa được Sở VH-TT&DL phối hợp với chính quyền địa phương phục dựng, tái hiện sinh động tại buôn M'liêng, xã Đắk Liêng. Hoạt động này không chỉ thể hiện sự tôn quý người cao tuổi mà còn góp phần lan tỏa bản sắc văn hóa đặc sắc của cộng đồng người M'nông ven hồ Lắk.

Lưu giữ bản sắc LỄ MỪNG THỌ của người M'nông R'lăm

Hoàng Tuyết

Gia chủ, người nhà và khách mời chung vui bên ché rượu cần và giao lưu múa xoang. Ảnh: H. Tuyết

Chuyện về một vùng đất ĐỊA LINH NHÂN KIẾT (*)

Kỳ 3: Những nữ pháo binh Ngư Thủy

Phạm Xuân Dũng

Xã ven biển Ngư Thủy của huyện Lệ Thủy cũ, nay thuộc xã Sen Ngư (tỉnh Quảng Trị) là một địa chỉ đặc biệt trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Câu chuyện về Đại đội nữ pháo binh Ngư Thủy nơi đây đã trở thành huyền thoại...

Bà Trần Thị Huân, nữ dân quân pháo binh năm xưa nay tuổi đã cao nhưng vẫn khá nhanh nhẹn, hiện bán tạp hóa trước cổng chợ Ngư Thủy. Được hỏi chuyện, bà Huân vui vẻ: “Vâng, tui đúng là Trần Thị Huân, hồi trẻ là nữ dân quân Ngư Thủy...”. Bà Huân kể: “Năm 1967, khi chiến tranh chống Mỹ ngày càng ác liệt, trên trời thì máy bay ném bom, dưới biển thì tàu chiến bắn pháo vào. Nhận thấy tình hình căng thẳng, cấp trên đã có kế hoạch mới. Ông Trần Sự, Tỉnh đội trưởng Tỉnh đội Quảng Bình đề xuất cần tổ chức một đơn vị nữ dân quân pháo 85 ly để đối phó với tàu chiến Mỹ thường xuyên bắn phá vào vùng biển Lệ Thủy. Đại đội nữ pháo binh Ngư Thủy thành lập vào ngày 20/11/1967, lúc đầu có 37 người cả thầy, chị Ngô Thị The là đại đội trưởng đầu tiên. Bởi lúc ấy nam giới hầu như ra trận cả, ở nhà hầu như chỉ có phụ nữ nên đơn vị chỉ có các chị em. Giặc đến nhà, đàn bà cũng đánh mà”.

Dưới sự chỉ huy của đại đội trưởng Ngô Thị The và chính trị viên Trần Thị Thanh, chỉ sau mấy tháng thành lập, các nữ dân quân pháo binh đã lập chiến công. Ngày 7/2/1968, khi phát hiện tàu chiến Mỹ cách bờ biển khoảng 13 km, các nữ chiến sĩ cho nổ súng; 48 viên đạn pháo lao đi, tàu chiến Mỹ bị bắn cháy. Chỉ trong vòng hơn 3 tháng, đơn vị đã 3 lần bắn cháy tàu chiến Mỹ, tiếng tăm vang dội.

Khi nghe tôi hỏi hồi ấy chị em có sợ không, bà Huân cười đáp: “Lúc đầu cũng ngỡ, hơi ngại một tí nhưng không ai sợ cả. Riêng tôi được huấn luyện 4 tháng tại trường pháo binh Sơn Tây cùng với một số chị em, nhưng lắp đạn thì không hiểu sao lại hồi hộp, chắc là yếu tim”. Tôi cười hỏi vui: “Bà yếu tim mà cấp trên cho làm đại đội trưởng?”. Bà Huân từ tốn: “Vâng, tôi làm đại đội trưởng khi mới 17 tuổi (năm 1972) cho đến khi đơn vị giải thể năm 1977, lúc đó quân số là 91 người. Mình được tổ chức giao nhiệm vụ chỉ huy cũng lo lắm, bởi toàn đại đội gồm 3 trung đội với 4 khẩu pháo nên phải cố gắng hết mình trong chỉ huy chiến đấu để chị em yên tâm, tin tưởng. Tôi nhớ có lần vào năm 1972 bom Mỹ ném xuống loại chi lạ lắm, nó cắt ngang khẩu pháo của chúng tôi như cắt chuối rồi hất tung ra tận ngoài biển. Dù ác liệt nhưng không ai run sợ. Lúc đó không ai nghĩ chỉ hết ngoài việc phải cố gắng hết sức hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Ngoài việc chiến đấu, chị em còn tăng gia sản xuất, rồi hát ca văn nghệ nên cũng vui lắm, quên cả đạn bom chết chóc. Cũng thật may mắn suốt 6, 7 năm trời chiến tranh ác liệt như thế mà đại đội chúng tôi chỉ có người bị thương vì bom Mỹ, chứ không ai hy sinh”.

Đại đội nữ pháo binh Ngư Thủy được Nhà nước phong tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang năm 1970, tất cả nữ chiến sĩ của đơn vị đều được tặng huy hiệu của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Nhiều vị lãnh đạo trong và ngoài nước như Chủ tịch Quốc hội Trường Chinh, Thủ tướng Phạm Văn Đồng, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Chủ tịch Cu Ba Fidel Castro... đã về thăm và động viên

các nữ pháo binh Ngư Thủy. Bà Huân nhớ lại: “Bộ trưởng Ngoại giao Xuân Thủy cũng về thăm và sáng tác luôn 4 câu thơ tặng chị em. Tui vẫn còn nhớ: “Chiều nay Xuân Thủy thăm Ngư Thủy/ Trời biển mênh mông đất Quảng Bình/ Giấc Mỹ hay đâu cồn cát trắng/ Anh hùng toàn những gái xuân xanh”.

Năm 1969, đoàn làm phim của Xưởng phim tài liệu Trung ương do đạo diễn Lò Văn Minh đã thực hiện bộ phim “Những cô gái Ngư Thủy”. Bộ phim công chiếu đã tạo tiếng vang lớn bởi tái hiện chân thực và sinh động về những nữ chiến binh anh hùng ở vùng biển Lệ Thủy - Quảng Bình.

Đến năm 1997, đạo diễn Lê Mạnh Thích và nghệ sĩ quay phim Nguyễn Thuốc quay lại vùng biển Ngư Thủy để xem những nữ chiến binh anh hùng lúc trước bây giờ ra sao. Họ lẫn lộn thực tế và hoàn thành bộ phim “Trở lại Ngư Thủy”, phản ánh thực tế là vùng biển Ngư Thủy vẫn nhọc nhằn, người ở đây vẫn vất vả, lam lũ. Vùng quê Ngư Thủy vẫn “ba không”: không điện, không đường và thiếu nước ngọt; những nữ chiến sĩ pháo binh năm xưa đã lớn tuổi, ốm đau, thương tật, không có chồng con nương tựa... Bà Trần Thị Huân lại kể: “Sau khi phim chiếu một thời gian, chị em được mời ra Hà Nội gặp Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Bác Giáp ân cần nói với chị em chúng tui: “Các cháu yên tâm, rồi sẽ có điện, có đường...”. Và quả thực, vùng biển Ngư Thủy sau này đã có nhiều đổi thay rõ rệt...”.

Kỳ 4: Hò khoan Lệ Thủy bên dòng Kiến Giang

(*) Xem từ số báo ra ngày 7/12/2025

Trung tâm Giáo huấn thiếu nhi Đà Lạt do Mỹ và chính quyền tay sai dựng lên nhằm thực hiện âm mưu chia tách các tù nhân chính trị thiếu nhi ra khỏi sự giáo dục, diu dắt của cách mạng, đặt dưới sự chỉ huy trực tiếp của Tổng nha Cảnh sát Sài Gòn. Đây là nơi giam giữ hơn 600 tù nhân thanh thiếu nhi (từ 12 đến 17 tuổi) có tinh thần cách mạng, được tập trung từ khắp các nhà lao ở miền Nam.

Một nhà lao đặc biệt

Nhà lao này được thiết kế thành một khối chữ nhật khép kín với tường đá dày bao quanh. Ấn ngữ phía trước là khối nhà chữ A, hai bên là các phòng giam, xà lim. Hai dãy nhà ngang tạo thành hai khoảng sân ở giữa để phục vụ các hoạt động của tù nhân khi ra ngoài phòng giam.

Bộ máy quản lý nhà lao được tổ chức chặt chẽ, nhân sự được chọn lọc kỹ lưỡng từ đội ngũ đã qua đào tạo ở các nhà lao thời bấy giờ. Đứng đầu là ban quản đốc; ban an ninh chuyên đàn áp, đánh đập; ban cải huấn chuyên lên kế hoạch tuyên truyền xóa bỏ tư tưởng cách mạng trong tù nhân thiếu nhi; ban hướng nghiệp chuyên mở các lớp dạy nghề, thực chất là mị dân; ban giám thị chuyên cắt cử người theo dõi thường trực tại các phòng giam; quản đốc

chỉ đạo gia nhân ra là nội bộ tù nhân yêu nước cha anh và đấu tranh

Đặc biệt, biết đến, tù nhân mà đây, chúng đối với cá tuổi. Đây khoảng 10 đá chẻ, tr ngăn, tù r chỉ được công chèo roi, trong càng đau c

Nhà la xà lim, m tích 2 m² tuổi. Ở đầ 2 phòng 50 m², lú từ 50 - 70 của phòng cửa chính 6 phòng (khoảng h

Tạp bút

Biển -

Lê Khánh Chi

Tôi rời Tuy Hòa trong một buổi sớm mùa thu. Dưới ánh trăng hạ huyền mờ đục, vầng vò chưa kịp gọi bình minh, chuyển xe lặng lẽ rời phố biển, lao đi giữa một miền đất đang chậm rãi đổi sắc trời - từ xanh biếc của sóng sang xanh thẫm của núi đồi.

Tôi áp mặt vào cửa kính, để mặc cho gió và bụi đỏ về lên lòng mình những vệt mờ hồ. Có gì đó chênh chao trong lòng. Xa Tuy Hòa, tôi mang theo cả tiếng sóng rì rào, để đặt vào giữa cao nguyên lộng gió, nghe lòng mình như sợi dây đàn - mỗi nhịp rung là một lần nhớ, một lần bàng khuâng. Trong sâu thẳm đáy lòng, tự thấy mình như một cánh chim bé nhỏ vừa bay về phía chân trời mới, nơi cao nguyên đang mời gọi bằng tiếng cống hiến rộn rã, thiết tha vừa ngoái đầu nhìn lại, ngóng về tổ cũ bình yên phía quê nhà.

Những ngày đầu đến cao nguyên, tôi như lạc vào một miền cổ tích của đất đỏ và gió đại ngàn. Nơi đây, những rẫy cà phê như tấm thảm xanh miết, bất tận về phía chân đồi. Những rừng cao su thẳng tắp như đội quân trầm mặc của rừng,

đứng canh g nắng chiếu. mang tên nh gọi xa lạ mà đại lộ Võ Ng cơ quan Sở đ đường Nguy thụ già lạng như đang ta chuyện xưa của đại ngàn

Có nhữn Trường Cao cây ngọc lan chéch như c lòng bất chợ quê nhà mà bàng khuân chiều gió nổ biển thả điể tan, rào rào cái vồ về, m như bàn tay của những eo sèo, chao bà bán cá m ẩm áp, rộn gia đình nhó Thời gian

Tượng đài nữ pháo binh Ngư Thủy. Ảnh: X. Dũng

Nhà lao đặc biệt ở xứ ngàn hoa

Cẩm Trang

Ngày nay, Khu
di tích Nhà lao thiếu nhi
Đà Lạt trở thành "địa chỉ đỏ", giáo dục
gây yêu nước cho các thế hệ. Ảnh: C. Trang

ám thị và chiều dụ một số tù
trật tự nhằm gây chia rẽ
nhân thiếu nhi, cách ly thiếu
tức khỏi tầm ảnh hưởng của
à gột rửa tư tưởng, tinh thần
cách mạng.

ệt, hầm đá là khu vực ít được
dành riêng giam giữ những
à địch cho là "cứng đầu". Tại
g tra tấn bằng "tắm sương"
ác chiến sĩ cách mạng nhỏ
là căn phòng với diện tích
0 m², bốn bề được xây dựng
ên mái là hàng rào kẽm gai
nhân giam ở đây trên người
mặc chiếc quần cộc, tay bị
, thân thể chẳng chít vết đòn
cái lạnh buốt ấy, vết thương
đổn vô cùng.

o còn được thiết kế với 3 dãy
ối dãy gồm 4 buồng với diện
giam từ 4 - 5 chiến sĩ nhỏ
y còn có khu giam nữ, gồm
(H, G) mỗi phòng khoảng
c cao điểm ở đây giam giữ
0 người, mỗi phòng đều có
g giam gắn song sắt và 2 lớp
kiên cố. Khu giam nam với
(A, B, C, D, E, F) giam giữ
ơn 400 người.

Ở nhà lao này, các tù nhân thiếu
nhi bị hành hạ, tra tấn dã man bằng
nhiều hình thức như còng tre, đánh
bằng roi tết từ dây điện, dây kẽm gai,
gậy hương đạo, hay dùng bóng điện
cao áp sáng nóng ấn vào mặt, dội nước
lạnh...

Phong trào đấu tranh mạnh mẽ của tù nhân nhỏ tuổi

Tại nhà lao, các chiến sĩ cách mạng
nhỏ tuổi đã tập hợp lực lượng nòng cốt,
thành lập bộ phận chỉ huy thống nhất,
đề ra các yêu sách cụ thể để tiến hành
các biện pháp đấu tranh liên tục, bền bỉ,
xuyên suốt quá trình tồn tại của nhà lao.

**Phong trào đấu tranh chống chào
cờ:** Mỗi sáng đầu tuần, toàn bộ tù nhân
phải tập trung ngoài sân để chào cờ
và hát quốc ca của chế độ Việt Nam
Cộng hòa. Trong bối cảnh đó, nhiều tù
nhân thiếu nhi nhất định không chào
cờ, không hát quốc ca, họ bàn bạc các
kế hoạch tự mổ bụng để gây sức ép để
địch nhượng bộ.

Phong trào vượt ngục: Sau hàng loạt
cuộc đấu tranh quyết giữ vững khí tiết
của người cộng sản nhất định không
khuất phục kẻ thù, chủ trương vượt
ngục đã nhen nhóm khi các tù nhân
mới đưa về giam giữ. Đã có 7 cuộc vượt
ngục được tiến hành rải rác dưới nhiều
hình thức và thời điểm khác nhau, tuy
nhiên, hầu hết các cuộc vượt ngục là
riêng lẻ, tù nhân ít, chưa có kế hoạch tổ
chức chặt chẽ, chưa có sự liên lạc, móc
nối với các cơ sở liên lạc tại địa phương.

Phong trào chống lẫn tay, nổi dậy:
Từ năm 1972 - 1973, phong trào cách
mạng miền Nam nổi lên mạnh mẽ, tác
động đến phong trào đấu tranh trong

tù. Lúc này, địch lên kế hoạch cho lần tay,
chụp hình tất cả tù nhân thiếu nhi nhằm
làm sai lệch hồ sơ, tránh sự lên án của
công luận trong nước và quốc tế. Trước
tình hình đó, tù nhân thiếu nhi bàn bạc
với nhau để chống lẫn tay, nổi dậy làm
chủ nhà lao.

Ngày 22/2/1973, khi được biết sẽ có
đợt đưa toàn bộ tù nhân ra sân để lẫn
tay, chụp ảnh, các tù nhân đã cử đại diện
yêu cầu cải ngục trao trả tự do cho các
tù nhân nhỏ tuổi và buộc chúng phải đáp
ứng những yêu sách đưa ra nhưng chúng
không chấp nhận và bắt đầu đàn áp. Các
chiến sĩ nhỏ tuổi đứng lên đập phá nhà lao
để lấy cây, gậy, dao, rựa, cuốc, xẻng...; hô
vang "đả đảo đàn áp", "đả đảo chủ trương
bắt tù thiếu nhi lẫn tay", "chụp ảnh cưỡng
bức sang chiều hồi"... Cuộc đấu tranh lên
đỉnh điểm khi các chiến sĩ giật giấy cột cờ,
kéo lá cờ của địch xuống; dùng loa phát
thanh của địch kêu gọi nhân dân xung
quanh ủng hộ cuộc đấu tranh. Cuộc nổi
dậy giành thắng lợi, tập thể nhà lao giành
thế chủ động, buộc địch nhân nhượng,
thực hiện những yêu sách của tù nhân.

Đến tháng 6/1973, trước sự lên án
mạnh mẽ của công luận cũng như những
chiến công của chiến trường cách mạng
miền Nam, địch buộc phải xóa sổ nhà
lao và trả tự do cho số tù nhân hết án,
chuyển số tù nhân còn án về các nhà tù
địa phương.

Nhà lao thiếu nhi Đà Lạt bị xóa sổ là
kết quả những thắng lợi quan trọng trên
chiến trường miền Nam, kết hợp với quá
trình đấu tranh sáng tạo, kiên trì, anh
dũng, gan dạ của tập thể tù nhân thiếu
nhi yêu nước ngay tại nhà lao, qua đó cho
thấy tinh thần cách mạng anh dũng, bất
khuất của tuổi trẻ Việt Nam.

Rừng trong một trái tim

giữ cho phố phường từng vật
Tôi đi qua những con đường
uống vị anh hùng, những tên
chưa kịp khắc vào ký ức. Từ
nguyên Giáp về Lê Duẩn đến
Giáo dục - Đào tạo theo con
vườn Tất Thành, hàng cây cổ
lễ hai bên đường đan cành
y đón kẻ lữ khách, rì rào kể
tựa những sử thi dài bất tận
n.

g đêm, giữa khu nhà ký túc
đăng Sư phạm, nhìn qua tán
cổ thụ, thấy trăng treo chênh
on thuyền bạc giữa nền trời,
t dội về tiếng sóng biển phía
thức dậy bên mình nỗi niềm
g quá đỗi. Nhớ những buổi
m lồng lộng, cùng con gái ra
u nghiêng ngả. Nhớ cái giòn
của cát trắng dưới chân. Nhớ
ơn man vào da thịt của sóng
bạn cũ. Nhớ tiếng trầm đục
ngư dân gọi cá về bến, tiếng
chát của những người đàn
đôi hừng đông. Nhớ bữa cơm
rã tiếng cười quây quần bên
b cùng con trẻ...
u trôi qua như dòng sông uốn

mình qua bao khúc quanh, đã làm mòn
đi những ngạc nhiên ban đầu. Tôi bắt
đầu nhìn Buôn Ma Thuật bằng con mắt
của người trong cuộc: yêu cái se lạnh mờ
bàng lảng trong làn sương sớm, yêu tiếng
chim gọi nhau trên tầng cây, yêu mùi cà
phê nồng như tình yêu thâm kín của đất
với trời; yêu cả những cơn mưa bất chợt
như trút nước rồi lại tạnh nhanh, để lại
bầu trời quang đãng và mùi đất ẩm nồng
nàn; nhớ những trận cầu nảy lửa, những
đêm khuya cắt chén cùng trăng sáng
trong khu ký túc yên tĩnh dành cho cán
bộ công chức làm việc xa nhà như tôi;
yêu cả cách người Buôn Ma Thuật nói
cười chậm rãi, chắc nịch như đất, ấm áp
như nắng vàng trải trên đồi... Buôn Ma
Thuật đã neo giữ tâm hồn tôi lại bằng cái
ôm rộng của đại ngàn, bằng thứ ân tình
thâm trầm như đá bazan ngủ yên dưới
những mùa mưa nắng.

Ngày trở lại Tuy Hòa, biển vô sóng
như một cuộc đoàn viên không lời, cát
vàng rợn rã dưới bước chân, còn gió thì
ùa vào lồng ngực tôi như người thân
mừng rỡ ôm chặt đứa con xa nhà trở về.
Giữa tiếng sóng rào rạt như gọi tên đứa
con xa, tôi lại nghe vang trong lồng ngực
mình một âm trầm khác, như tiếng bạn

cũ gọi về giữa cuộc vui đoàn tụ nơi cao
nguyên. Nhớ buổi sáng đầu tiên trên
Buôn Hồ giăng mắc bằng làng khói
sương ngày tôi đến. Nhớ nắng vàng ươm
rắc lên hàng cao su thẳng tắp như nốt
nhạc dài ngân mãi. Nhớ cái không khí
trong lành, mát rượi của phố phường.
Nhớ hương cà phê thoang thoảng trong
gió. Nhớ những con đường rợp bóng
cây xanh... Tôi bỗng hiểu rằng trái tim
mình đã được chia làm hai nửa. Một
nửa nghiêng về biển, nơi tuổi thơ thấp
lên những ngọn sóng xanh rì rào, nơi
bạn bè, gia đình, người thân vẫn sống
mỗi ngày cùng nhịp thở của đại dương.
Một nửa thuộc về rừng, một mùa hoa
cà phê nở trắng trời, một mùi cây trái
thơm tho...

Tôi như kẻ lữ hành giữa hai miền
thương nhớ - sẽ cứ đi, cứ về hai bận mỗi
tuần để trái tim mình là nơi gặp gỡ của
sóng và gió, của núi và biển, để mỗi lần
nhắm mắt lại, thấy cả đại dương lẫn đại
ngàn cùng ngân lên một điệu nhớ, dịu
dàng, sâu thẳm.

Bất chợt vọng về trong tôi sâu thẳm
những dòng thơ của Chế Lan Viên: Khi
ta ở chỉ là nơi đất ở/Khi ta đi đất đã hóa
tâm hồn!

Đào Tấn Lộc

Viết tiếp ước mơ thịnh vượng yên bình

(Kính tặng Nhân dân Hòa Thịnh anh hùng nhân Kỷ niệm
65 năm Ngày Đồng khởi 22/12/1960 - 22/12/2025)

Hòa Thịnh, Hòa Thịnh
Xưa vùng quê Đông Cộ
Nổi tiếng ruộng sâu, trâu nái, vịt đàn
Thuở chín năm, chốt địa đầu Dốc Mỏ
Công gạo tòng quân,
chi viện Cục Nam

Đất nước tạm chia đôi, kẻ thù gây tang tóc
Nuốt đau thương rên ý chí anh hùng
Cuối năm sáu mươi vùng lên đồng khởi
Mỏ nổi, cờ giương,
đuốc sáng rực các thôn

Giành chính quyền về dân, kẻ thù khiếp sợ
Dẹp tay sai,
phá ấp chiến lược tan tành
Nhà trống vườn không, toàn dân đánh giặc
Bao máu xương theo suốt cuộc trường chinh

Sau đại thắng, những tháng năm gian khó
Về lập làng xưa, cây lại ruộng đồng
Đường đất nắng mưa,
bữa cơm bữa cháo
Chắt chiu gây dựng tự số không

Xây hồ đập, trạm y, trường lớp
Đường nhựa thay tên xã "quần đùi"
Xe ca chiều đến đưa đón khách
Tối điện bùng lên tiếng trẻ vui

Hòa Thịnh, Hòa Thịnh,
Làng xóm đang yên bỗng thành rốn lũ
Mưa trắng trời, nước như biển mênh mông
Nhà nhà ngập, cửa trôi, người mất
Cả nước sẻ chia, ai lòng cũng rưng rưng

Bảy trăm liệt sĩ hồn buốt giá
Từ nhà bia muốn gượng dậy cứu dân
Nghìn người trên mái tim hóa đá
Vạn nỗi đau trong đôi mắt thất thần

Tay trắng tan theo trong dòng lũ
Càng thấm ân tình cả nước cứu mang
Giúp cứu đói, vệ sinh,
dựng lại cơ đồ cũ
Khơi niềm tin tự đứng vững lo toan

Hòa Thịnh, Hòa Thịnh,
Xưa kẻ thù không làm ta khuất phục
Vì độc lập tự do,
dám đồng khởi liệt oanh
Giờ thiên tai sao làm ta ngã gục
Viết tiếp ước mơ mãi thịnh vượng yên bình.

Tháng 12/2025

GIÚP DÂN bằng CẢ TRÁI TIM

Trần Quới

Trong những ngày nước lũ cuốn cuộn tràn về, khi làng mạc hóa biển nước, khi ranh giới giữa sự sống và cái chết mong manh như sợi chỉ, hai tiếng “đồng bào” lại vang lên tha thiết, sâu nặng hơn bao giờ hết.

Lũ dữ không chừa một ai. Nhà cửa sập đổ, ruộng vườn tan hoang, tài sản tích góp cả đời theo dòng nước mà trôi đi. Trong hoàn cảnh ngặt nghèo ấy, cả nước đã hướng về vùng rốn lũ bằng tất cả những gì có thể. Có những người đem theo sức trẻ, kinh nghiệm và cả sinh mệnh của mình lao vào dòng nước xiết cứu dân. Những cán bộ, chiến sĩ quân đội, công an, lực lượng xung kích địa phương... lặn lội vào vùng lũ. Họ biết rõ hiểm nguy đang chờ phía trước, nhưng vẫn đi để cứu dân, cứu đồng bào ruột thịt. Có những chuyến cứu hộ mà mỗi nhịp chèo là một lần đánh cược với tử thần. Có người đã kiệt sức, bị thương vẫn cố gắng hết sức để đổi lấy sự an toàn cho người dân. Những tình cảm chân thành, xuất phát từ trái tim ấy thật đáng trân quý, không thể đo đếm, nhưng nó sẽ mãi khắc ghi trong lòng người dân vùng lũ.

Cùng với những chuyến cứu hộ trong lũ dữ là dòng chảy không ngừng của sự sẻ chia. Từ thành thị đến nông thôn, từ miền xuôi đến miền ngược, từng chuyến xe nghĩa tình nối dài mang theo mì gói, lương

Các y bác sĩ Hội Quân dân y từ Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh về khám chữa bệnh, phát thuốc, tặng quà cho người dân vùng lũ. Ảnh: T. Quới

khô, gạo, nước sạch, quần áo, thuốc men, tập vở học sinh..., tất cả đều xuất phát từ tình thương và nỗi lo lắng cho đồng bào mình.

Những phần quà đến với vùng lũ không phô trương, không màu mè, mà vô cùng thiết thực. Lũ cuốn trôi tất cả, nên những ngày đầu cứu trợ, người ta nghĩ đến quần áo, đồ lót, dung dịch vệ sinh cá nhân cho phụ nữ - những thứ tưởng như nhỏ nhặt, riêng tư nhất của đời sống thường ngày - trở nên quý giá vô cùng. Chính sự tinh tế, thấu hiểu ấy đã làm nên chiều sâu của nghĩa tình.

Đáng trân trọng hơn, không chỉ những địa phương chưa bị ảnh hưởng mới giúp vùng lũ. Ngay cả đồng bào ở những vùng vừa mới oằn mình chống chọi với bão lũ như Thái Nguyên, Huế, Quảng Ninh, Hải Phòng..., hay những địa phương còn ngập sâu nhiều ngày ở phía Tây Đắc Lắc như Yang Mao, Cư Pui, Krông Bông, Krông Ana..., bà con vẫn chắt chiu, quynh góp, gửi về vùng rốn lũ những gì có thể.

Sau lũ, khi nước rút, những khó khăn hiện ra rõ ràng và khốc liệt hơn: phương tiện hư hỏng, đồ điện gia dụng không

sử dụng được, sinh kế bị gián đoạn, bệnh dịch sau lũ. Lúc này, tinh thần “của cho không bằng cách cho” càng được thể hiện rõ nét. Nhiều tổ chức, nhóm tình nguyện đã đến tận nơi sửa xe máy miễn phí, sửa đồ điện gia dụng miễn phí, khám chữa bệnh, giúp người dân sớm ổn định cuộc sống, tìm kế mưu sinh.

Những phần quà cứu trợ cũng dần chuyển từ “cứu đói” sang “phục hồi”. Đó là giống cây trồng, rau xanh, gia súc, gia cầm, là những mầm sống mới được gieo xuống mảnh đất vừa trải qua tàn phá. Anh

hùng LLVT nhân dân Hồ Đắc Thanh, nguyên thuyền trưởng Tàu Không số, tham gia đoàn cứu trợ với Hội Người Phú Yên tại TP. Hồ Chí Minh, tặng tiền, tặng bò, gà giống cho bà con chia sẻ: “Mình cho con cá khi đói và trao cần câu khi đã qua cơn ngặt, để người dân vùng lũ có thể đứng dậy, làm lại từ đầu”.

Dòng chảy nghĩa tình ấy không chỉ dừng lại trong biên giới quốc gia. Kiều bào ta ở nước ngoài, vẫn luôn dõi theo từng bản tin, từng hình ảnh về quê hương. Những khoản ủng hộ từ cộng đồng người Việt xa xứ đã kịp thời gửi về, góp thêm nguồn lực để đồng bào trong nước vượt qua hoạn nạn.

Cái “nghĩa đồng bào” xuất phát từ trong thâm sâu hồn cốt dân tộc. Đó là bản tuyên ngôn đạo đức của dân tộc Việt Nam, hun đúc tinh thần đồng bào - đoàn kết - nhân ái, giúp dân tộc vượt qua thiên tai, chiến tranh và mọi thử thách.

Đội cứu hộ team Bằng Tộc (Nghệ An) và SOS Hà Tĩnh cứu hộ người dân vùng lũ phường Bình Kiến trong ngày 20/11. Ảnh: T. Quới

Ân tình thầy trò xứ Huế với vùng lũ Đắc Lắc

Mai Đình Toàn

Dù vẫn còn ngổn ngang sau 4 trận lũ liên tiếp nhưng khi các tỉnh Nam Trung Bộ như Đắc Lắc, Khánh Hòa bị thiệt hại nặng nề sau trận mưa lũ lịch sử, bà con xứ Huế đã gom góp sẻ chia...

Ngay khi nước vừa rút, chuyến xe chở 15 tấn hàng cứu trợ gồm vở, bút, nhu yếu phẩm, chăn màn, áo quần tuyển chọn... do Trường Đại học Sư phạm (Đại học Huế) huy động từ cán bộ, giáo viên, sinh viên nhà trường, đặc biệt là của đông đảo bà con xứ Huế đã đến Trường Tiểu học An Ninh Đông số 1, xã Tuy An Đông, Đắc Lắc để kịp thời hỗ trợ người dân, học sinh vùng lũ. Hàng trăm học sinh, giáo viên và phụ huynh đứng chờ trong ánh đèn nhấp nháy. Những chiếc bánh chưng do người dân Huế thức trắng đêm làm để kịp gửi theo chuyến xe mang vào vùng phía Đông Đắc Lắc khiến ai nấy rưng rưng. “Tôi chưa bao giờ ăn được cái bánh chưng nào ngon như thế này. Ngon phần vì chất lượng, ngon vì đậm vị nghĩa tình”, thầy Võ Minh Phong,

Học sinh Trường THCS Hòa An, phường Tuy Hòa nhận quà của bà con xứ Huế. Ảnh: Đ. Toàn

giáo viên Trường Tiểu học An Ninh Đông số 1 xúc động. Thầy Võ Minh Phong kể, nhà bố mẹ thầy ngập hơn 2 m, nhà riêng của thầy ngập hơn 1 m. Khi nước rút, thầy vừa lo dọn nhà vừa tất tã trở lại trường dọn dẹp.

Trường An Ninh Đông số 1 có 520 học sinh ở ba điểm trường. Điểm chính bị ngập nặng, có dãy phòng học nước lên tới mái nhà. Tivi, máy tính, sách vở, phòng lab tiếng Anh trị giá 350 triệu đồng đều hư hỏng. Trên tám phòng lễ

kỷ niệm Ngày Nhà giáo Việt Nam còn nguyên vết nước cao ngang đầu người - dấu mốc không bao giờ quên.

Ánh mắt vẫn còn vẻ hoảng loạn, em Nguyễn Hoàng Bảo Ngọc, học sinh lớp 5A2 kể, gia đình em mất gần như toàn bộ đồ đạc. Em Minh Thư (lớp 5A3) vừa nấc vừa kể nhà ngập 1,8 m, sách vở hỏng hết, phải dùng lại vở của chị họ để đi học. Vì thế, những quyển vở mới, đồ dùng học tập mới được thầy cô và các nhà hảo tâm hỗ trợ đã tiếp thêm niềm tựa để các em tiếp tục đến trường.

Theo thầy Nguyễn Văn Tú, Phó Hiệu trưởng Trường Tiểu học An Ninh Đông số 1, điều đáng lo nhất là sinh kế của nhiều gia đình học sinh phụ thuộc vào nuôi tôm hùm thì nay đã mất trắng. “Có những gia đình thiệt hại cả tỷ đồng, toàn bộ vốn liếng, của cải đã trôi theo nước lũ. Nhưng thầy trò vẫn động viên nhau bình tĩnh khắc phục từng phần. Sự giúp đỡ của bà con TP. Huế và cả nước là nguồn động viên vô cùng lớn”.

Những món quà đầy ân tình của người dân xứ Huế cũng đã kịp thời

QUYỀN GIẢI TRÍ phải song hành với QUYỀN ĐƯỢC YÊN TĨNH

Minh Khuê

Từ chỗ bị xử phạt chủ yếu trong khoảng thời gian từ 22 giờ ngày hôm trước đến 6 giờ sáng hôm sau như trước đây, từ ngày 15/12/2025, tiếng ồn karaoke nếu vượt ngưỡng cho phép đều có thể bị xử lý bất kể khung giờ nào. Đây là một bước điều chỉnh quan trọng trong quản lý trật tự xã hội được quy định tại Nghị định số 282/2025/NĐ-CP (Nghị định 282).

Karaoke đã trở thành một phần quen thuộc trong đời sống văn hóa hiện nay, giúp con người thư giãn, gắn kết, tái tạo năng lượng và cân bằng tinh thần. Tuy nhiên, quyền giải trí từ karaoke chỉ thật sự có ý nghĩa khi được thực hiện trong khuôn khổ tôn trọng cộng đồng, đặc biệt là quyền được yên tĩnh của người khác. Giải trí cần đi kèm với trách nhiệm, chọn không gian, thời gian phù hợp; tuân thủ quy định về tiếng ồn, và biết đặt mình vào vị trí của người khác. Một khi nhu cầu giải trí này vượt quá giới hạn, gây ô nhiễm tiếng ồn, ảnh hưởng lớn đến sinh hoạt, học tập và nghỉ ngơi của người khác thì nó không còn là niềm vui cá nhân nữa, mà đã trở thành vấn đề xã hội.

Thực tế cho thấy, nhiều vụ việc chỉ xuất phát từ chiếc loa kéo nhưng lại dẫn đến cãi vã, mâu thuẫn trong khu dân cư. Trong bối cảnh đó, quy định cũ giới hạn xử phạt theo khung giờ đêm chưa đủ sức răn đe. Bởi lẽ, tiếng ồn vào ban ngày cũng ảnh hưởng không kém, đặc biệt với người già, trẻ nhỏ. Vì vậy, việc Nghị định 282 bỏ cách đánh đồng theo giờ và chuyển sang đánh giá dựa trên mức độ tiếng ồn thực tế có thể xem là phù hợp hơn với đời sống hiện đại. Quy định mới khẳng định một nguyên tắc quan trọng - quyền được giải trí của mỗi người không thể đứng trên quyền được sống trong môi trường yên tĩnh, lành mạnh của cộng đồng.

Tuy nhiên, quy định này cũng đặt ra không ít băn khoăn trong quá trình thực thi. Trước hết là câu chuyện xác định thế nào là gây ồn. Nếu không có biện pháp đo đạc cụ thể, mình bạch bằng thiết bị chuyên dụng và tiêu chuẩn rõ ràng, rất dễ phát sinh tranh cãi giữa người dân và lực lượng xử lý. Người bị phản ánh có thể cho rằng mình hát không lớn, trong khi hàng xóm lại cảm thấy không chịu nổi. Nếu việc xử phạt chỉ dựa trên cảm nhận chủ quan, quy định tiến bộ này có nguy cơ bị hiểu sai hoặc áp dụng thiếu thống nhất.

Ngoài ra, cũng cần tránh tâm lý cực đoan rằng quy định mới cấm hát karaoke mọi lúc. Nghị định không cấm người dân hát karaoke, mà chỉ xử phạt khi tiếng ồn vượt mức cho phép và gây ảnh hưởng đến cộng đồng. Đây là điểm người dân cần hiểu đúng, để tránh hoang mang, phản ứng tiêu cực. Và hơn hết, việc chấp hành pháp luật, việc thực thi quy định này sẽ thật sự hiệu quả khi được thực hiện công bằng, minh bạch và song hành với việc nâng cao ý thức người dân.

Ở góc độ xã hội, quy định mới cũng là lời nhắc nhở về văn hóa ứng xử nơi công cộng và khu dân cư. Khi quyền giải trí và quyền được yên tĩnh được tôn trọng song hành, xã hội sẽ trở nên văn minh, hài hòa hơn. Đó là biểu hiện của ý thức người dân và cũng là nền tảng cho chất lượng sống bền vững của cộng đồng. Có thể nói, bằng cách ý thức, biết hát với âm lượng vừa đủ nghe, biết dừng lại đúng lúc - mỗi cá nhân đã có thể tiết chế cái tôi để dung hòa với cái chung. Khi đó, karaoke sẽ vẫn là nơi gắn kết, mang tính giải trí, chứ không còn là nỗi ám ảnh của khu dân cư.

► đến với thầy trò vùng rốn lũ Hòa Thịnh.

Cô Nguyễn Thị Hương Trà, Hiệu trưởng Trường Tiểu học Thị Trấn số 1, xã Phú Lộc (TP. Huế) kể rằng, những bản tin, hình ảnh thiệt hại từ vùng lũ Nam Trung Bộ, nhất là Phú Yên cũ, đã khiến cô trò nhà trường se thắt lòng. Cửa ải lòng nhiều, cô trò nhà trường đóng góp gần 20 triệu đồng, gấp rút nhờ những tình nguyện viên làm cầu nối gửi vào thầy trò vùng lũ.

Đón nhận những tấm lòng này, thầy Lê Văn Lâm, Trường Tiểu học Hòa Đông số 1, xã Hòa Thịnh rưng rưng xúc động. Thầy Lâm chia sẻ rằng một cơ sở của nhà trường có hai phòng học bị đổ nát do lũ khiến học sinh phải đi học tạm ở cơ sở chính. “Chúng tôi thật bất ngờ và cảm động. Ở vùng quê cách đây hàng trăm cây số, cũng vừa chịu lũ lụt hoành hành với nhiều khó khăn như Phú Lộc, Huế mà cô trò vẫn góp tiền giúp đỡ thầy trò chúng tôi. Những tình cảm ấm áp ấy tiếp thêm động lực để thầy trò chúng tôi cùng nhau sớm vượt qua khó khăn, ổn định, tiếp tục dạy tốt học tốt”, thầy Lâm nói.

Là người đứng ra kết nối những tấm lòng chung tay hỗ trợ trường học và bà con vùng lũ Nam Trung Bộ, thầy Trương Thế Quy, Phó Trưởng Phòng Đào tạo đại học và công tác sinh viên Trường Đại học Sư phạm (Đại học Huế) cho biết: “Đã có hai chuyến xe mang gần 20 tấn hàng hóa gồm nhu yếu phẩm, chăn màn, tập vở, áo quần, tiền mặt... do trường huy động đến được nhiều điểm trường tại phía Đông Đắk Lắk và Khánh Hòa. Đi qua những nơi lũ tàn phá mới thấy xót xa, càng thương hơn khi thấy bà con và thầy trò nơi đây luôn mạnh mẽ, nghị lực, san sẻ cùng nhau vượt qua hoạn nạn”.

Tìm hiểu về bầu cử đại biểu Quốc hội và bầu cử đại biểu HĐND các cấp(*)

(Tiếp theo)

Câu 11. Ủy ban Thường vụ Quốc hội điều chỉnh lần thứ nhất về cơ cấu, thành phần, số lượng người của cơ quan, tổ chức, đơn vị ở Trung ương và địa phương được giới thiệu ứng cử ĐBQH như thế nào?

Sau khi nhận được biên bản hội nghị hiệp thương lần thứ nhất do Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam và Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp tỉnh gửi đến, căn cứ vào kết quả hội nghị hiệp thương, Ủy ban Thường vụ Quốc hội điều chỉnh lần thứ nhất về cơ cấu, thành phần, số lượng người của cơ quan, tổ chức, đơn vị ở Trung ương và địa phương được giới thiệu ứng cử ĐBQH chậm nhất là ngày 15/12/2025 (90 ngày trước ngày bầu cử). Văn bản điều chỉnh được gửi ngay đến Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp tổ chức hội nghị hiệp thương.

Mục đích của việc điều chỉnh là nhằm bảo đảm cơ cấu, thành phần, số lượng chung của ĐBQH thực hiện theo đúng quy định của pháp luật và phù hợp với điều kiện của từng địa phương. Lần điều chỉnh này là cơ sở để Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp tổ chức hiệp thương thông báo cho các cơ quan, tổ chức, đơn vị tiến hành giới thiệu người ứng cử ĐBQH.

Câu 12. Việc điều chỉnh cơ cấu, thành phần, số lượng đại biểu HĐND được bầu của cơ quan, tổ chức, đơn vị ở địa phương được quy định như thế nào?

Sau khi nhận được biên bản hội nghị hiệp thương lần thứ nhất do Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp tổ chức hiệp thương gửi đến, căn cứ vào kết quả hội nghị hiệp thương, chậm nhất là ngày 15/12/2025 (90 ngày trước ngày bầu cử), Thường trực HĐND cấp tỉnh, cấp xã điều chỉnh cơ cấu, thành phần, số lượng người của cơ quan, tổ chức, đơn vị và thôn, tổ dân phố (đối với cấp xã) được giới thiệu ứng cử đại biểu HĐND cấp mình.

Văn bản điều chỉnh được gửi ngay đến Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp tổ chức hội nghị hiệp thương để làm cơ sở thông báo cho các cơ quan, tổ chức, đơn vị, thôn, tổ dân phố tiến hành giới thiệu người ứng cử đại biểu HĐND ở từng cấp.

Câu 13. Việc giới thiệu người của cơ quan, tổ chức, đơn vị ứng cử ĐBQH, ứng cử đại biểu HĐND được thực hiện như thế nào?

Trên cơ sở điều chỉnh lần thứ nhất của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về cơ cấu, thành phần, số lượng người của các cơ quan, tổ chức, đơn vị được giới thiệu ứng cử ĐBQH và điều chỉnh của Thường trực HĐND cấp tỉnh, cấp xã về

cơ cấu, thành phần, số lượng người của các cơ quan, tổ chức, đơn vị và thôn, tổ dân phố (đối với cấp xã) được giới thiệu ứng cử đại biểu HĐND của cấp tương ứng, Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam cấp tổ chức hội nghị hiệp thương có trách nhiệm thông báo đến các cơ quan, tổ chức, đơn vị và thôn, tổ dân phố (đối với cấp xã) được phân bổ số lượng người được giới thiệu ứng cử ĐBQH, ứng cử đại biểu HĐND và hướng dẫn về nội dung, trình tự, thủ tục giới thiệu người ứng cử, làm hồ sơ ứng cử theo quy định.

Việc giới thiệu người ứng cử ĐBQH, ứng cử đại biểu HĐND của các cơ quan, tổ chức, đơn vị được tiến hành trong khoảng thời gian từ ngày 17/12/2025 đến ngày 25/1/2026.

Người được giới thiệu ứng cử đại biểu HĐND của đơn vị hành chính nào thì phải là người đang cư trú hoặc công tác thường xuyên ở đơn vị hành chính đó.

Cơ quan, tổ chức, đơn vị được phân bổ giới thiệu người ứng cử thực hiện việc giới thiệu người của cơ quan, tổ chức, đơn vị mình ứng cử ĐBQH, ứng cử đại biểu HĐND theo trình tự sau đây:

- Tổ chức họp Ban lãnh đạo cơ quan, tổ chức, đơn vị để dự kiến người giới thiệu ứng cử.
- Tổ chức hội nghị lấy ý kiến cử tri nơi công tác hoặc nơi làm việc đối với người được dự kiến giới thiệu ứng cử.
- Trên cơ sở ý kiến nhận xét và tín nhiệm của hội nghị cử tri nơi công tác hoặc nơi làm việc đối với người được dự kiến giới thiệu ứng cử, Ban lãnh đạo cơ quan, tổ chức, đơn vị tổ chức hội nghị Ban lãnh đạo mở rộng để thảo luận, giới thiệu người ứng cử.

Việc giới thiệu người của thôn, tổ dân phố để ứng cử đại biểu HĐND cấp xã được thực hiện theo quy định tại Chương II của Nghị quyết số 101/2025/UBTVQH15 ngày 26/9/2025 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Căn cứ vào kết quả của hội nghị Ban lãnh đạo mở rộng, cơ quan, tổ chức, đơn vị có trách nhiệm hướng dẫn người của cơ quan, tổ chức, đơn vị mình được lựa chọn, hội, tiêu chuẩn của đại biểu HĐND và các bước tiến hành để lập danh sách giới thiệu người ứng cử.

- Những người dự họp thảo luận về dự kiến giới thiệu người của cơ quan, tổ chức, đơn vị mình ứng cử để lấy ý kiến nhận xét của hội nghị cử tri nơi công tác hoặc nơi làm việc.

Thông qua biên bản cuộc họp (theo Mẫu số 02/BCĐBQH-MT đối với giới thiệu người ứng cử ĐBQH hoặc Mẫu số 02/BCĐBHĐND-MT đối với giới thiệu người ứng cử đại biểu HĐND).

(Còn nữa)

(*) Xem từ số Báo Đắk Lắk Cuối tuần ra ngày 30/11/2025

Rực rỡ ĐIỀN KINH

Đông Nghi

Không ngoài dự báo, điền kinh Việt Nam đã có một kỳ SEA Games thành công rực rỡ với 12 Huy chương Vàng (HCV), hoàn thành chỉ tiêu đề ra.

1 Điền kinh Việt Nam đã khép lại một kỳ đại hội với những khoảnh khắc đáng nhớ, hoàn thành nhiệm vụ mang về 12 tấm HCV. Đội tuyển đã cho thấy sự chuẩn bị bài bản, chiều sâu lực lượng, bản lĩnh thi đấu ổn định trên nhiều nhóm nội dung.

Các nội dung mũi nhọn tiếp tục đóng góp nguồn huy chương quan trọng, nổi bật ở các cự ly trung và dài nữ, các nội dung tiếp sức cùng những phần thi đòi hỏi sức bền và chiến thuật. Bên cạnh các vận động viên chủ lực giữ vững phong độ, nhiều gương mặt trẻ cũng kịp thời ghi dấu ấn, tạo nên sự kế thừa trong đội hình.

Trong hành trình đầy cảm xúc của điền kinh, Nguyễn Thị Oanh tiếp tục là cái tên mang tính biểu tượng, không chỉ bởi những tấm HCV, mà còn bởi dấu ấn lịch sử mà cô để lại trên đường chạy. Nguyễn Thị Oanh

đã mang về 3 HCV ở các nội dung sở trường gồm 5.000 m nữ, 10.000 m nữ và 3.000 m vượt chướng ngại vật. Thành tích này góp phần quan trọng giúp điền kinh Việt Nam duy trì vị thế mũi nhọn và đưa Oanh bước lên một cột mốc chưa từng có. Với bộ sưu tập huy chương của mình, Nguyễn Thị Oanh tiếp tục khẳng định vị thế “nữ hoàng đường chạy” Đông Nam Á.

Hoàn tất cú hat-trick vàng tại SEA Games 33 giúp Nguyễn Thị Oanh cân bằng kỷ lục 15 HCV điền kinh SEA Games của hai huyền thoại Elma Muros (Philippines) và Jennifer Tin Lay (Myanmar). Giành 15 HCV ở các kỳ SEA Games là minh chứng cho một hành trình phi thường, Nguyễn Thị Oanh bằng sự bền bỉ và khát khao chinh phục đã viết nên một chương mới cho lịch sử điền kinh Việt Nam.

2 Thành công của điền kinh một lần nữa khẳng định hướng đi đúng trong việc đầu tư của thể thao Việt Nam. Để có được thành tích như vậy, từ năm 2015, điền kinh Việt Nam đã đầu tư trọng điểm khoảng 100 tỷ đồng cho các vận động viên tiềm năng đi tập

Điền kinh Việt Nam đã có “mùa vàng” rực rỡ tại SEA Games 33. Ảnh: VAF

huấn nước ngoài, thuê huấn luyện viên ngoại về cầm quân. Không chỉ nhằm gạt hái thành tích ở các kỳ SEA Games, điền kinh Việt Nam đã và đang đặt ra những mục tiêu xa hơn cho lộ trình phát triển thời gian đến.

Ông Nguyễn Mạnh Hùng, Tổng Thư ký Liên đoàn điền kinh Việt Nam đánh giá: “90% số HCV trong dự kiến đã được chinh phục nhưng việc để mất HCV ở nội dung 800 m nữ quả là đáng tiếc, vì chúng ta có thể mạnh và truyền thống. Ngược lại, có những tấm HCV dù được tính toán là có khả năng nhưng vẫn đem lại bất ngờ từ các VĐV trẻ như Hồ Trọng Mạnh Hùng

(nhảy ba bước nam) hay Bùi Thị Kim Anh (nhảy cao nữ), Tạ Ngọc Tường (400 m nam). Hy vọng rằng thành tích lứa các vận động viên điền kinh hiện tại có thể là nguồn cảm hứng cho các tài năng trẻ”.

Điền kinh Việt Nam có 2 giai đoạn phát triển tiếp theo trong kế hoạch của mình. Mục tiêu trong giai đoạn 1 là giành HCV (ở mức thường xuyên) tại cấp độ châu Á vào năm 2030. Và trong giai đoạn 2, vốn là kế hoạch dài hơi hơn nữa, Việt Nam hy vọng sẽ có những vận động viên có thể gây bất ngờ tại các thể vận hội và giành huy chương vào năm 2050. Việt

Nam sẽ đầu tư và đào tạo các nhóm vận động viên điền kinh để đạt được mục tiêu này.

Từ định hướng này, những nhà quản lý sẽ lựa chọn và phân loại các VĐV ở tầm ASIAD hoặc SEA Games. Đối với từng thứ bậc sẽ có sự đầu tư khác nhau: tập huấn dài hay ngắn hạn, hoặc thi đấu ở nước ngoài để phù hợp với chính sách phát triển.

Thành công của các VĐV trẻ cũng như các nội dung thể mạnh mang về những tấm HCV tại SEA Games 33 chính là động lực để điền kinh Việt Nam tiếp tục xây dựng và phát triển đúng hướng cho các đấu trường lớn hơn.

DẤU MỐC của sự trưởng thành và niềm tin

Các cô gái đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam không đổi được màu huy chương SEA Games 33, khi để thua chủ nhà Thái Lan ở trận chung kết vô cùng kịch tính. Tiếc, nhưng đó không phải là điều thất vọng...

Đặng Triều

Khi tiếng còi trọng tài vang lên báo hiệu kết thúc trận chung kết bóng chuyền nữ SEA Games 33 đầy kịch tính, góc máy truyền thông ghi lại hình ảnh các cô gái Việt Nam không giấu được nỗi buồn, nước mắt tuôn rơi khiến triệu triệu trái tim người hâm mộ xúc động. Tất cả đều cảm nhận được rằng, phía sau những giọt mồ hôi và ánh mắt đỏ hoe là sự nỗ lực tận cùng. Bởi lẽ, nếu điểm lại toàn bộ trận chung kết, tuyển Việt Nam xứng đáng bước lên bục vinh quang cao nhất. Dù chơi trên sân khách song đội quân của Huấn luyện viên (HLV) Nguyễn Tuấn Kiệt không hề có tâm lý e sợ của đội cửa dưới. Đội trưởng Trần Thị Thanh Thúy cùng các đồng đội đã có một trận đấu sòng phẳng với đối thủ mạnh nhất khu vực bằng chính năng lực và sự tự tin của mình. Đối diện với những pha tấn công tốc độ, những quả phát bóng uy lực của Thái Lan, hàng chắn Việt Nam vẫn bình tĩnh bám lưới quyết liệt, hàng sau lần xả cứu bóng, kéo dài, lật ngược kết quả những pha bóng tưởng chừng đã an bài.

Cao trào của trận đấu đến khi Việt Nam bị đẩy vào thế bất lợi với tỷ số 1-3

và đối thủ chỉ còn cách chúc vô địch một ván đấu, áp lực bao trùm toàn bộ nhà thi đấu, những tưởng đã đặt dấu chấm hết cho đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam. Nhưng chính lúc ấy, bản lĩnh của các nữ tuyển thủ bóng chuyền nữ Việt Nam lên tiếng. Các cô gái chúng ta không hoảng loạn, không vội vã. Họ siết chặt đội hình, phòng ngự chặt chẽ hơn, tấn công đa dạng hơn và từng bước bẻ gãy lợi thế tâm lý của đối phương để kéo trận đấu vào ván thứ 5, điều chưa từng có trong lịch sử các trận chung kết SEA Games với Thái Lan.

Trong hành trình ngược dòng ấy, đội trưởng Thanh Thúy hiện lên như điểm tựa cả về chuyên môn lẫn tinh thần. Ở những thời điểm khó khăn nhất, cô vẫn giữ được sự điềm tĩnh, liên tục ghi điểm bằng những cú đập uy lực, đồng thời truyền sự tự tin cho các đồng đội. Thanh Thúy không chỉ gánh trọng trách ghi điểm, mà còn là người giữ nhịp, giữ lửa và tiếp niềm tin cho cả tập thể.

Tất nhiên, để làm nên một tập thể kiên cường không thể không kể đến sự tỏa sáng của những cá nhân khác. Những pha dứt điểm đầy uy lực của Bích Thủy hay sự lặn xả của các vị trí khác đã tạo nên một thế trận cân bằng.

Các cô gái tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam có quyền ngẩng cao đầu sau trận chung kết. Ảnh: Bóng chuyền Việt Nam

Dù vậy, cũng cần nhìn nhận những khoảnh khắc nhạy cảm, đặc biệt là ở những điểm số cuối cùng của ván đấu thứ 5, khi một số quyết định của trọng tài đã gây ra nhiều tranh cãi trong giới chuyên môn, ảnh hưởng ít nhiều đến tâm lý thi đấu của các cô gái Việt Nam ở thời khắc quyết định.

Sét đầu quyết định khép lại mà không có kết thúc trọn vẹn. Tuyển Việt Nam không thể hoàn tất cú ngược dòng có hậu nhưng cách họ chiến đấu đến những điểm số cuối cùng đủ để người hâm mộ và đối thủ phải tôn trọng, nể phục. Đó là hình ảnh của một tập thể đoàn kết, có một tinh thần chiến đấu kiên cường, không bao giờ chấp nhận buông xuôi.

Chuyên gia bóng chuyền Nguyễn Lưu sau khi theo dõi trận cầu hấp dẫn nhất trong lịch sử chung kết bóng

chuyền nữ SEA Games đã nhận định rằng: Các nữ tuyển thủ Việt Nam đã có bước tiến vượt bậc về tâm lý thi đấu. Việc đứng vững sau khi bị dẫn 3-1 và kéo đối thủ mạnh nhất khu vực vào ván 5 cho thấy đội tuyển đã lấy lại niềm tin vào bản thân vốn là yếu tố quan trọng, quyết định trong mọi cuộc chiến từng là rào cản lớn của các học trò HLV Tuấn Kiệt. Ông cho rằng, khi đã từng vượt qua nỗi sợ và áp lực ở những thời khắc khắc nghiệt nhất, tuyển Việt Nam sẽ tự tin hơn rất nhiều trong những lần đối đầu sau này.

SEA Games 33 khép lại với bóng chuyền nữ Việt Nam bằng một tấm Huy chương Bạc. Nhưng điều đáng giá hơn cả đối với các cô gái Việt Nam là dấu mốc của trưởng thành, của niềm tin và của những hành trình lớn hơn đang bắt đầu...

HỌC SINH SÁNG TẠO thiết bị tự động cảnh báo khẩn cấp tình trạng ngập lụt

Đoàn Văn Thanh

Lũ lụt xảy ra gây thiệt hại về người, tài sản, mùa màng, hạ tầng và môi trường sinh thái; các tuyến đường giao thông bị ngập lụt gây ra nhiều khó khăn và nguy hiểm. Đô thị có quy mô càng lớn, tốc độ đô thị hóa nhanh thì tình trạng ngập lụt càng trầm trọng, ảnh hưởng rất lớn đến việc tham gia giao thông. Mưa lũ, úng ngập khiến người tham gia giao thông phải đối diện với nhiều nguy cơ mất an toàn.

Từ những trải trở trên, hai em Trần Đình Duy và Nguyễn Bình Minh, học sinh Trường THCS Lương Thế Vinh (xã Krông Ana) đã nghiên cứu và chế tạo “Thiết bị tự động cảnh báo khẩn cấp tình trạng ngập lụt ở những vùng trũng thấp và các tuyến đường giao thông”.

Thiết bị gồm: Bộ điều khiển sạc ắc quy, pin mặt trời, bình ắc quy, đèn báo tín hiệu, modul relay 4 kênh, đèn chiếu sáng, còi báo động, ống nhựa bảo vệ cảm biến, modul sim 4G, sim 4G.

Hai em Trần Đình Duy và Nguyễn Bình Minh chia sẻ về nguyên tắc hoạt động, vận hành của thiết bị như sau:

Hai em Trần Đình Duy và Nguyễn Bình Minh giải thích nguyên tắc hoạt động, vận hành của thiết bị. Ảnh: V. Thanh

Ở vùng trũng thấp: Dựa vào tính dẫn điện của nước, lấy dây dương của relay đấu vào bốn mức nước khác nhau. Nước lên tới đâu thì relay sẽ đóng và cung cấp điện cho đèn sáng ở mức đó. Dây âm đấu chung với các bóng đèn với nhau, có thể điều chỉnh để mức độ cao cấp trên thước đo cảm biến theo

từng dòng sông và từng vùng. Khi mức nước tăng báo đèn đỏ phát sáng, đồng thời cung cấp nguồn điện cho modul sim hoạt động, gọi điện, gửi tin nhắn SMS và báo còi đến người dùng bằng cuộc gọi điện trực tiếp và tin nhắn SMS. Khi nước rút tới đâu, cảm biến tự động tắt đèn tới đó.

Ở các tuyến đường giao thông bị ngập lụt: Khi ở mức nước đèn trắng bật lên là nước đã ngập mặt đường khoảng 30 cm, mức này che khuất tầm nhìn của lái xe với mặt đường, có thể bị sập, kẹt ổ gà, ổ voi. Khi đèn vàng được bật sáng báo mức nước khoảng 35 cm, xe có thể bị ngập nước, nước

có thể tràn vào khoang máy, gây chết máy, chạm chập hệ thống điện, đèn của xe. Khi đèn đỏ sáng là mức nước lên rất cao (nguy hiểm), có thể ngập đến nắp capo xe ô tô, ngập toàn bộ phần máy của xe gắn máy, có thể gây hư hỏng các phụ kiện của xe máy, nước tràn qua ống xả, xâm nhập vào trong buồng đốt gây hư hỏng nặng bộ phận điện của xe, bộ đề xe, mô-tơ máy lạnh (ô tô) và các linh kiện khác.

Dựa trên hệ thống cảnh báo qua tin nhắn và cuộc gọi, thiết bị tự động kết nối cảnh báo khẩn cấp, thực hiện cuộc gọi khẩn cấp lần lượt đến 5 số điện thoại (được cài đặt theo ý định của người sử dụng) khi nước dâng đến mức báo động, đồng thời cũng gửi tin nhắn SMS cảnh báo mà không cần kết nối data.

“Thiết bị tự động cảnh báo khẩn cấp tình trạng ngập lụt ở những vùng trũng thấp và các tuyến đường giao thông” được đánh giá có tính sáng tạo, ứng dụng cao, giá thành rẻ, đã được Ban tổ chức Cuộc thi Sáng tạo dành cho thanh thiếu niên, nhi đồng toàn quốc lần thứ 21 năm 2025 trao giải Khuyến khích.

Gùi hương rừng ra phố

Quỳnh Anh

Giữa nhịp sống tất bật của phố thị, hình ảnh các amí (mẹ), amai (chị), adei (em) gùi sản vật từ buôn làng ra phố đã trở nên quen thuộc. Những bước chân cần mẫn ấy không chỉ mang theo nông sản bản địa, mà còn mang theo cả khát vọng vươn lên của bao gia đình...

Sinh kế của họ gắn với những hành trình bền bỉ và miệt mài. Họ có thể gùi hàng, thông dong mời gọi khách mua khi đi bộ qua các tuyến phố; hoặc tinh tế chọn một góc vỉa hè, ven đường, ngay trước cổng nhà để lập nên một “chợ nhỏ di động”, giới thiệu sản vật đến tay người tiêu dùng.

Nhiều năm nay, các điểm tập trung quen thuộc như trên các tuyến đường Nguyễn Tất Thành, Ngô Quyền, Y Wang... hay tại vỉa hè các khu chợ nhỏ thuộc xã, phường trung tâm của Đắc Lắc luôn có sự hiện diện của họ.

Sản vật được bày bán tại đây không chỉ phong phú, đa dạng mà còn mang một giá trị đặc biệt - đó chủ yếu là hàng “cây nhà lá vườn” hoặc được chính các bà, các mẹ cần thận thu gom từ trong buôn làng sau mỗi chuyến lên nương rẫy, sau những mùa thu hoạch. Đó là những chùm đậu da chi chít quả; rổ chôm chôm rừng với phần thịt vàng

ươm, hương thơm đậm đà, khác biệt so với chôm chôm trồng đại trà; những chùm me xanh non bán kèm với muối ớt cay nồng; hay những hũ chùm ruột rim ngọt dịu; món xoài non chấm mắm ruốc, kích thích vị giác của bao người. Nhiều gia đình còn kỳ công đào rễ cỏ tranh, rửa sạch, phơi khô, cuốn gọn gàng để khách hàng uống giải nhiệt, thanh lọc cơ thể. Cũng có khi là một gùi cà đắng, mớ lá sắn còn xanh non - nguyên liệu chính trong nhiều món ăn dân dã nhưng vô cùng hấp dẫn của đồng bào dân tộc thiểu số...

Trong từng vị chua, cay, đắng, ngọt của những sản vật ấy, người mua dễ dàng cảm nhận được vị ngọt tự nhiên, mộc mạc và chân thành. Mỗi món hàng được trao đi, không chỉ nhận về hương vị của tươi ngon tự nhiên, mà còn là cảm nhận của lòng kiên trì và sự gìn giữ những giá trị bản địa.

Gùi sản vật từ buôn làng ra phố xá tập nập đã trở thành một nét đẹp lao động, một phương kế sinh nhai bền bỉ và đáng trân trọng của không biết bao nhiều người.

Chị H’Linh Niê (ở đường Trần Quý Cáp, phường Tân An) đã có hơn 10 năm rong ruổi trên các tuyến phố để bán hàng. Ban đầu, chỉ là gùi rau củ quả nhà trồng đi bộ dọc các con đường, ngõ hẻm; nhưng khi thấy khách hàng

Hấp dẫn các loại sản vật được đồng bào dân tộc thiểu số thu hoạch trên nương rẫy. Ảnh: Q. Anh

tin dùng và yêu mến, chị bắt đầu gom thêm các loại đặc sản tự nhiên mà bà con trong buôn làng chăm trồng. Mấy năm nay, chị H’Linh tận dụng mạng xã hội để đăng tải thông tin, giới thiệu các mặt hàng, mở rộng kênh tiếp cận khách hàng hiện đại.

Bên cạnh các bà, các mẹ, hình ảnh những chàng trai, cô gái trẻ phụ mẹ bán hàng cũng trở thành một hình ảnh ấm áp và đầy ý nghĩa giữa dọc dài phố xá.

Em Y Liêm Niê (16 tuổi, nhà ở buôn Kô Siêr, phường Tân Lập) vẫn đều đặn phụ mẹ bán hàng sau buổi học. Theo

mẹ bán hàng từ khi tuổi lên 10, Y Liêm gần như thuộc lòng mức giá của từng mặt hàng, rành rẽ chào mời và đón khách thường thức. Y Liêm cười hiền: “Con nhà nông, nên em chẳng ngại gì vất vả. Chỉ mong được đỡ đần bố mẹ, được khách ủng hộ thật nhiều là vui rồi”. Đồng sức, chăm chỉ làm lụng đủ việc, đủ nghề, nên gia đình Liêm có thêm kinh phí để trang trải việc học tập của Liêm và hai em nhỏ. Đó cũng là cách để gia đình nuôi dưỡng nghị lực, ước mơ trên hành trình trưởng thành cho các con.

RỘN RÀNG

mùa thu hoạch cà phê

Tại Đắk Lắk, mùa này cà phê đang chín đỏ khắp vườn rẫy, núi đồi. Bà con các buôn làng rộn rã thu hoạch. Mùa thu hoạch năm nay, người trồng cà phê gặp khó khăn do thời tiết bất lợi, khó tìm nhân công; song bù lại, giá cà phê ở mức cao nên các chủ vườn rất phấn khởi.

Minh Chi - Minh Thuận - Vạn Tiếp (thực hiện)

Nhiều chủ vườn phấn khởi vì vụ này cà phê năng suất cao, chất lượng tốt và được giá.

Phần nhiều nhân công thu hái là người địa phương.

Thu hoạch cà phê tại một vườn cà phê ở buôn Kô Tam, phường Tân An.

Nâng niu những quả cà phê chín đỏ - thành quả sau một năm nhọc nhằn chăm sóc.

Để bảo đảm tiến độ mùa vụ, các chủ vườn đổi công cho nhau và thuê thêm nhân lực.

Để nâng cao chất lượng, giá trị cà phê, doanh nghiệp và các nông hộ thường thu hoạch khi cà phê đạt tỷ lệ chín từ 80% trở lên.

Sản xuất cà phê chất lượng cao, cà phê đặc sản hiện được nhiều doanh nghiệp, hợp tác xã đầu tư phát triển.